

Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi
Dergisi

The Journal of International Social
Studies Education

(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed
Journal)

<https://dergipark.org.tr/en/pub/tissejournal> ISSN: 2757-5748

<http://www.sosbilder.org>

Comparison of Skills Teaching in the Turkish Social Studies Program with Different Countries

 Tarık Sağlam, PhD Student, Corresponding Author
Erciyes University, Türkiye
saglamtarik12@gmail.com
Orcid ID: 0000-0001-6476-2141

Article Type: Research Article

Received Date: 25.10.2024

Accepted Date: 29.12.2024

Published Date: 31.12.2024

Plagiarism: This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software

Citation: Sağlam, T. (2024). Comparison of skills teaching in the Turkish social studies program with different countries. *Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi (The Journal of International Social Studies Education)*, 6(1), 22-44.

Abstract

Social studies course has an important position for individuals in a society to gain all the knowledge, abilities and skills they need in daily life. With this course, it enables individuals to become active individuals in society, to transfer their thoughts comfortably, to think critically, to respect different cultures, to do research, to love science. The aim of our study is to determine what the skills are in the Social Studies programmes of different countries in the world. The following countries were analysed in our research: Czech Republic, Finland, Republic of South Africa, United Kingdom, Republic of Ireland, Germany, United States, New Zealand, Canada (Ontario), Japan, Egypt, Pakistan, Norway, Norway, Sweden, Denmark, Jamaica, Greece and Saudi Arabia. As a result of the data we obtained in this study, while some countries have similar skills, some countries aim to provide different skills. While determining these skills, they are determined according to the cultures, customs and needs of their countries. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the study.

Keywords: Social studies, skills, program, different countries.

Extended Summary

Introduction

Social Studies is an educational program designed to equip students with the knowledge, skills, attitudes, and values necessary to adapt to social life and contribute to solving social problems. Discipline integrates findings from the social sciences and simplifies them to fit the developmental stages of students. In response to ongoing changes in society, educational curricula are regularly revised, incorporating best practices from various countries while maintaining relevance to their own cultural contexts. Social Studies programs aim to provide students with the necessary competencies to thrive in society, making them active citizens and capable problem-solvers.

Before 2005, the teaching of skills and values in the Social Studies curriculum was implicit within the learning areas. However, with the introduction of the 2005 Social Studies curriculum in Turkey, there was a shift toward explicit skill-based teaching. According to Quiese (2007), skills are not innate abilities, but rather processes that involve the conscious and active engagement of mental, emotional, and physical resources. Kab (2012) further elaborates that skills are developed through personal efforts and real-world applications. Contemporary education systems have recognized the need to focus on key competencies like critical thinking, creative thinking, communication, and media literacy, which are essential for students in today's technology-driven world. These skills, categorized into learning and innovation skills, information and media literacy, and life and career skills, shape students' abilities to engage with the world effectively.

Comparative education emerged as a field of study in 1817, focusing on understanding the similarities and differences in educational systems across different countries. This approach helps to identify the best practices and offers insights for improving local educational programs. The field has expanded to include a diverse range of countries, facilitating cross-cultural exchanges and providing valuable perspectives on education.

This study aims to compare the Social Studies curricula of Turkey's 4th, 5th, 6th, and 7th grade programs with those of other countries, to identify both similarities and differences in the skills taught. By examining the skillsets promoted in these curricula, the study seeks to evaluate the strengths and weaknesses of Turkey's program and offer suggestions for improvements. The

significance of this study lies in its potential to inform the ongoing development of the Social studies curriculum in Turkey, making it more aligned with global trends and the evolving needs of students.

Methods

The research utilizes a qualitative approach, focusing on document analysis as the primary data collection method. Document analysis involves systematic reviews of written materials related to the subject of study. This method allows for an in-depth understanding of the content, structure, and goals of the Social Studies curricula across different countries. The study compares the Social Studies programs from a range of countries including the Czech Republic, Finland, South Africa, the UK, Ireland, Germany, Canada, and Japan, focusing on the specific skills emphasized in each curriculum.

Results

This study underscores the importance of examining and comparing Social Studies curricula globally to ensure that educational programs are effectively preparing students for the challenges of the modern world. The findings suggest that Turkey's Social Studies curriculum can be strengthened by integrating certain competencies that are emphasized in other countries, particularly in vocational education, cultural awareness, and entrepreneurship. By doing so, Turkey can enhance the relevance and impact of its Social Studies program, ultimately contributing to the development of active, informed, and responsible citizens.

Discussion and Conclusion

Social studies education plays a crucial role in shaping students into responsible, informed, and active citizens. The comparison of curricula across different countries reveals that while there are common goals such as fostering critical thinking, active citizenship, respect for diversity, and environmental literacy, the methods and specific focuses vary significantly. These differences are shaped by each country's educational policies, cultural contexts, and societal values.

In countries like Finland, the emphasis is on producing active citizens who are media literate, map literate, and entrepreneurial, with a strong focus on knowledge production. Meanwhile, in countries such as the Czech Republic and Germany, the curriculum prioritizes the development of critical thinking, empathy, and problem-solving skills. On the other hand, nations such as South Africa and Japan emphasize cultural respect and the ability to navigate both global and local challenges through research and critical analysis.

Turkey's social studies program is notably lacking in a strong focus on career development and vocational skills, which could be considered a gap when compared to other countries like the United Kingdom, where vocational skill knowledge is an essential part of the curriculum. Incorporating career guidance and skills development into Turkey's social studies program could help students make more informed career choices and better prepare for the future workforce.

Overall, countries like Canada, the UK, and Japan are integrating more practical life skills into their social studies programs, focusing on financial literacy, media literacy, and even entrepreneurial thinking. These are areas that could be more thoroughly developed in Turkey's curriculum to align with global trends in education.

The study of social studies across various countries highlights the universal goal of preparing students to be active, engaged citizens who are capable of thinking critically, respecting diversity, and understanding the world around them. Despite the shared objectives, the strategies and emphasis in each country's curriculum reflect its unique societal needs and educational priorities. Turkey's social studies program, while strong in some areas like historical awareness and observational skills, could benefit from incorporating aspects such as vocational guidance and more comprehensive financial and media literacy training. Emphasizing these skills, alongside the development of critical thinking and environmental awareness, would better equip students to navigate the complexities of the modern World.

This comparison also shows that a balanced approach, which incorporates both theoretical knowledge and practical, real-world skills, is essential for fostering well-rounded individuals. The suggestions provided in this study aim to help improve Turkey's social studies curriculum by drawing from the strengths and successes of other global education systems. Ultimately, enhancing social studies education can contribute to the formation of global citizens who are not only knowledgeable but also equipped to take action and make a difference in their communities

Recommendations

- Including content such as professional skills knowledge in Turkey's social studies course.
- A study can be conducted on how skills education is included in the textbooks of Turkey and any other country and how these skills are taught.
- The skills education of these countries can be reviewed and the skills in Turkey's social studies textbook can be renewed.

In the light of these titles and suggestions, it can be emphasised how globally important the social studies course is and how each country shapes this course according to its own cultural needs.

Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi
Dergisi

The Journal of International Social
Studies Education

(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed
Journal)

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tissejournal>

ISSN: 2757-5748

<http://www.sosbilder.org>

Türkiye'deki Sosyal Bilgiler Programlarındaki Beceri Öğretiminin Farklı Ülkelerle Karşılaştırılması

Özet

Sosyal bilgiler dersi bir toplumdaki bireyler için günlük hayatta ihtiyaç duyduğu tüm bilgi, yetenek, becerilerin kazandırılması konusunda önemli bir konuma sahiptir. Bu ders ile bireylerin toplumda aktif bir birey olmaları, düşüncelerini rahat bir şekilde aktarmaları, eleştirel düşünceleri, farklı kültürlerle saygı duymaları, araştırma yapmaları, bilimselliği sevmeleri gibi becerileri edinmeleri sağlanır. Çalışmamızın amacı dünyadaki farklı ülkelerin sosyal bilgiler programındaki becerilerin neler olduğunu belirlemektir. Araştırmada şu ülkeler incelenmiştir: Çek Cumhuriyeti, Finlandiya, Güney Afrika Cumhuriyeti, İngiltere, İrlanda Cumhuriyeti, Almanya, ABD, Yeni Zelanda, Kanada (Ontario), Japonya, Mısır, Pakistan, Norveç, İsveç, Danimarka, Jamaika, Yunanistan ve Suudi Arabistan. Bu çalışmada elde ettiğimiz veriler sonucunda bazı ülkelerde benzer beceriler yer almakta iken bazı ülkelerde ise farklı becerilerin kazandırılması hedeflenmektedir. Bu beceriler belirlenirken söz konusu ülkenin kültürüne, göreneklerine ve ihtiyaçlarına göre belirlenmektedir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi benimsenmiş olup elde edilen veriler doküman analizi ile çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, beceri, program, farklı ülkeler.

Giriş

Sosyal bilgiler, sosyal bilimlerin bulgularını entegre edip öğrencilerin düzeyine göre basitleştiren, bunları kullanarak öğrencilere sosyal yaşama uyum sağlamada ve sosyal sorunlara çözüm üretmede ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri, tutum ve değerleri kazandırmayı amaçlayan bir yurttaşlık eğitimi programıdır. Sosyal bilgiler dersi ile öğrencilere sosyal hayatta ihtiyaç duydukları her türlü becerinin kazandırılması hedeflenmektedir. Eğitim programları günümüzde yaşanan değişim ve gelişimlerin sonucunda tekrar gözden geçirilip sunulmaktadır. Programlar tekrar uygulanırken farklı ülkelerin programlarından faydalanılmaktadır. Ülkeler diğer ülkelerin öğretim programlarından yararlanırken kendi kültürleri ile uyumlu olacak bilgileri almaktadır.

Sosyal bilgiler programı öğrenme alanları, beceri, değer öğretimi olarak farklı kategorilerde ele alınmaktadır. 2005 Sosyal bilgiler programına kadar beceri ve değer öğretimi örtük bir şekilde öğrenme alanlarının içinde öğretilmekteydi. 2005 sosyal bilgiler programı ile beraber beceri öğretiminin değeri artmış ve doğrudan beceriler belirlenip öğretilmeye başlanmıştır.

Gülçay (2018)'a göre beceri, doğuştan gelen yetenekten farklıdır. Beceri, kişinin bilerek, aktif ve arzulu olarak yürüttüğü, her türlü zihinsel ve fiziksel gücünü harekete geçirdiği bir süreçtir. Beceri, eğitim yoluyla basit bir şekilde aktarılmaz, kişinin kendi çabalarıyla ve gerçek uygulamalarıyla ortaya çıkar ve gelişir. Beceriler ortaya çıkarken hem zihinsel hem duygusal hem de fiziksel kaynakların harekete geçmesi gerekmektedir. Kab (2012) çalışmasında beceriyi öğrencilerin öğrenim sürecinde kazanmaları, geliştirmeleri ve bir işi yapabilmelerini sağlayacak olarak tanımlamaktadır.

Becerileri belirlerken günümüz ihtiyaçlarına göre belirlemektedir. Örnek vermek gerekirse günümüz bir teknoloji çağı olduğu için bireylerin teknolojik aletleri kullanımına sıkça rastlanılmaktadır. Bu teknolojik aletlerin nasıl etkili bir şekilde kullanılması gerektiği hakkında medya okuryazarlığı becerisine ihtiyaç duyulmaktadır. 21. yüzyılda beceri öğretimi hakkında geçerli bir kabul olmamakla beraber becerilerin üç ana başlık altında ve 13 beceri olarak kazandırılması gerektiği hakkında bir öneride bulunmaktadır. Bu üç ana başlığın birincisi öğrenme ve yenilenme becerileridir. Bu başlıkta Yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, işbirliği yapma becerileri yer almaktadır. Bilgi, medya ve teknoloji başlığında şu beceriler bulunmaktadır: bilgi okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri (bit) okuryazarlığı, medya okuryazarlığı. Yaşam ve kariyer becerileri başlığında ise esneklik ve uyum, kendini yönetme, sosyal beceriler, üretkenlik ve hesap verebilirlik, liderlik becerileri bulunmaktadır. Her ne kadar beceri öğretimi birden fazla olsa da öğrencilerden bunların hepsinde yatkın olması beklenmez. Bu becerilerin öğrencilerin gelecekteki mesleklerini belirlemede etkili olması beklenmektedir.

Karşılaştırmalı eğitim ilk kez 1817 yılında ortaya çıkmıştır. Bu ders çoğu dünya üniversitelerinin eğitim programlarında yer almaktadır. Bu ders sayesinde farklı kültürlerde ve farklı ülkelerde uygulanan eğitimin benzerlikleri ve farklılıkları ortaya çıkarılmaktadır. Böylece inşaları eğitim yolları hakkında farklı fikirler önermektir (Türkoğlu, 2012). Bu ülkelerin seçilmesinde en büyük etken hem eğitimlerinin gelişmiş olması hem de dünyanın farklı kıtalarındaki ülkelerin seçimi ile bir evren oluşturmalarıdır.

Karşılaştırmalı eğitim programlarını inceleyerek, mevcut eğitim programımızın güçlü ve zayıf yönlerini tespit edebilir, bu doğrultuda programın etkinliğini artırmaya yönelik iyileştirme önerileri geliştirebiliriz. Dünyanın farklı ülkelerindeki sosyal bilgiler müfredatlarında kazandırılmaya çalışılan becerileri inceleyerek, ülkemizin eğitim programını gözden geçirme ve yeniden yapılandırma fırsatı elde edebiliriz.

Çek Cumhuriyeti Orta Avrupa ülkesinde olup konumu itibarıyla önemli bir yere sahiptir. Ülke uzun bir dönem Markisist-Leninist yönetimiyle idare edilmiştir. Eğitimi 15 yaşına kadar zorunludur. Sosyal bilgiler dersi; tarih, coğrafya ve vatandaşlık eğitimi şeklinde üç ayrı ders olarak verilmektedir (Emen ve Aslan, 2020).

Finlandiya bir Kuzey Avrupa ülkesidir. Ülkenin toprakların az bir kısmı tarıma elverişli olmasına rağmen ticaretin büyük bir kısmını tarım ürünleri oluşturmaktadır. Başarılı bir eğitime sahip olan Finlandiya öğrencilerden uyumlu, sorumluluk duygusunu taşıyan, bağımsız, üretebilen, barışı seven bireyler olmalarını beklemektedir. Sosyal bilgiler dersi ilköğretimde 7 ile 9. sınıflarda, ortaöğretimde ise 10 ile 12. sınıflarda okutulmaktadır. Finlandiya sosyal bilgiler dersi ile öğrencilerin aktif ve sorumluluk sahibi bireyler olmalarını hedeflemektedir (Demirkan, 2018, s.171-184).

Güney Afrika, Afrika'nın en güney ucunda Hint ve Atlas Okyanusların arasında yer almaktadır. Afrika kıtasının en kalabalık ülkesidir. Ekonomisi zengin doğal kaynaklara ve tarıma dayanmaktadır. Ülkede eğitim süresi 13 yıldır. Zorunlu eğitim ise 7 yaş ile 15 yaş arasında kapsamaktadır. Sosyal Bilgiler dersi Tarih ve Coğrafya olarak okutulmaktadır. Bu derslerle amaç öğrencinin demokratik bir Güney Afrika vatandaşı olarak tüm potansiyelini geliştirmesidir (Avcı, 2009).

İngiltere, Birleşik Krallığı oluşturan dört ülkeden en geniş ve kalabalığıdır. Çalışan nüfusun %40'ını sanayi kollarındaki oluşturmaktadır. İngiltere'de eğitim 5-18 yaş arasındakilere ücretsiz sunulmakta olup 16 yaşına kadar eğitim zorunludur. Sosyal bilgiler dersi; tarih, coğrafya ve vatandaşlık olarak ayrı disiplinler şeklinde verilmektedir. Bu derslerle toplumun birbiriyle uyum içerisinde yaşaması hedeflenmiştir (Şafak-Şendemir, 2023, s.95-97).

Kuzeybatı Avrupa'da bulunan ve nüfusu yaklaşık 5 milyon olan bir ülkedir. Ülkenin refah düzeyi yüksek olup ekonomisi tarıma ve endüstriye bağlıdır. Eğitim ilköğretim (8 yıl), ortaöğretim (4 yıl) ve yükseköğretimden oluşmaktadır. İrlanda'da eğitim 6-14 yaş arasındakilere zorunludur (Sarıkaya ve Eş, 2010). Sosyal bilgiler dersi de tarih, coğrafya, vatandaşlık ile çevre ve sosyal bilimlerden oluşmaktadır (B. Kaya, 2021).

Bir Orta Avrupa ülkesi olan Almanya'nın yaklaşık 83 milyon nüfusla Avrupa'nın en kalabalık ülkesidir. Almanya 16 eyaletten oluşmaktadır. Ülkenin eğitim ve yaşam standardı yüksektir. Her iki dünya savaşından mağlup olarak ayrılmasına rağmen çalışan insanları ile ülke kalkınmayı başarmıştır. Almanya'nın ekonomisini ağırlıklı olarak sanayi ve hizmet sektörü oluşturmaktadır. Ülke gelirinin %25'i ihracattan elde etmektedir. 2003-2008 yılları arasında altı kez "ihracat şampiyonu" olmuştur (Erman ve Boobekova, 2016, s.173).

Almanya'da eğitim okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim olmak üzere dört aşamada oluşmaktadır. Okulöncesi 3-6 yaş arasında kapsamaktadır. İlköğretim ilk 4 yılı I. Aşama, 2 yıl yönlendirme aşaması, daha sonra 4 yılda II. Aşamada oluşmaktadır. Ortaöğretim 5 yıldır. Almanya'da sosyal bilgiler dersinin adı eyaletlere göre değişmektedir (Doğan, 2020a, s.25-28). Sosyal bilgiler dersi öğrencilerin yeteneklerini geliştirmek için sosyal, ekonomik ve politik konuları analiz etmelerini sağlamak için kullanılmaktadır.

Ülke Kuzey Amerika kıtasında yer alıp 50 eyaletten oluşan federal bölgeden oluşmaktadır. Dünyanın en büyük topraklarına sahip ülkelerinden biridir. ABD'de her eyalet kendi eğitim politikasını belirlemektedir. Zorunlu eğitim de eyaletten eyalete göre değişmektedir. ABD'de sosyal bilgiler dersi anaokulunda başlayıp 12. sınıfa kadar devam etmektedir (Güçlü ve Bayrakçı, 2004). Tüm eyaletlerin sosyal bilgiler öğretimi, NCSS tarafından belirlenmiş standartlara göre yapılmaktadır. ABD sosyal bilgiler dersi ile vatandaşlara ulusal bir vatandaşlık ve gelecekteki ihtiyaçlarını karşılamak için bilgiler aktarmayı hedeflemiştir (Kan, 2010).

Kanada yüzölçümü bakımında dünyanın ikinci büyük ülkesidir. Hem Atlas Okyanus'a hem de Büyük Okyanus'a kıyısı bulunmaktadır. Tüm dünyadaki göllerin %60'ı burada yer almaktadır. Nüfusu yaklaşık 30 milyondur. Nüfusun büyük bir çoğunluğunu Quebec olarak adlandırılan Fransız ve İngiliz kökenli insanlardır. Ülke birden fazla milletin bir araya gelmesiyle oluşan küresel bir yapıya sahiptir (Paksoy, 2020).

Kanada üç ayrı bölge ve on eyaletten oluşan bir ülkedir. Eğitimi bölgeden bölgeye göre değişiklik göstermektedir. Her ne kadar eğitimi bölgeden bölgeye göre değişiklik gösterirse de eğitim okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinden oluşmaktadır. Farklı kültürlerin bir araya gelmesiyle oluşan Kanada için sosyal bilgiler dersi önemlidir. Bu dersle bir Kanada vatandaşlığı oluşturmak hedeflenmektedir (Akıncı ve Tuncel, 2020).

Asya Kıtasında 3800 km uzunluğunda ve 3900 ada bulunan bir ülkedir. Nüfusu yaklaşık olarak 130 milyon olup okur-yazar oranı %99'dır. Resmi dili Japoncadır. Doğal kaynakları sınırlı olmalarına rağmen ekonomisi gelişmiştir. Dünyada kaynakları en fazla Gayri Safi Milli Hasılaya (GSMH) sahip ülkesidir (Ekinci, 2010).

Japonya'nın günümüzdeki eğitim sisteminin temelini 1947'de kabul edilen Temel Eğitim Kanunu ile Okul Eğitimi Kanunu belirlemiştir. Eğitim okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinden oluşmaktadır. İlköğretimde okullaşma oranı %99 iken yükseköğretimde ise %39'dur. Japonya'da sosyal bilgiler dersi 3. sınıftan liseye kadar tüm sınıflarda okutulmaktadır. Sosyal Bilgiler dersi tarih, coğrafya ve yurttaşlık dersleri olmak üzere üç ayrı disiplin halinde okutulmaktadır (Şahin, 2021).

Toprakların büyük bir kısmı Afrika'da olmasına karşı Asya Kıtası'nda da toprakları bulunmaktadır. İklimi sıcak çöl iklimidir. Süveyş Kanalı, Kızıldeniz ve Akdeniz arasındaki deniz ulaşımı sağlamasından dolayı önemli bir yere sahiptir. Nüfusu yaklaşık 110 milyon olup %35'i büyük şehirlerde yaşamaktadır. Ekonomisi doğalgaz ve petrole bağlıdır. Turizm sektöründe de önemli bir gelir elde etmektedir (Çevik, 2008).

Mısır eğitimi İslam dininden etkilenmiştir. Eğitim programının çoğunluğu İslam dinini içermektedir. Eğitim; okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinden oluşmaktadır. İlköğretim iki kademededen oluşmaktadır. Sosyal bilgiler dersi ilköğretimin ikinci kademesinde okutulmaktadır (Osmanoğlu, 2014).

Konum olarak Güney Asya'da bulunan Pakistan'ın İran, Çin ve Hindistan ile sınır komşuluğu bulunmaktadır. Devlet dört eyaletten oluşmaktadır. Nüfusu yaklaşık olarak 160 milyondur. Pakistan ekonomisinin büyük çoğunluğu tarıma ve hayvancılığa dayalıdır.

Pakistan'da eğitimi her eyaletin kendi kurumları belirlemektedir. Tüm eyaletler Eğitim Bakanlığına bağlıdır. Eğitimi ilköğretim (5 yıl), ortaokul (3), lise (2) yüksek lise (2) şeklindedir. Pakistan'da 1 ile 5. Sınıflarda sosyal bilgiler dersi okuturken 6 ile 8. Sınıflarda tarih ve coğrafya dersleri okutulmaktadır (Küçükali ve Çoşkun, 2020, s. 88-92).

Kuzey Avrupa'nın ve İskandinavya Adası'nın kuzeybatısında yer almaktadır. Rusya, Finlandiya ve İsveç'le sınır komşuluğu bulunmaktadır. Nüfusu yaklaşık 5 milyondur. Nüfus artış oranı az olduğu için devlet çocuk doğumunu teşvik etmektedir. Ekonomisi, iklim elverişli olmadığı için ağırlıklı olarak hayvancılık üzerinedir. Norveç bir zamanlar Avrupa'nın en fakir ülkesi iken petrol ve doğalgaz sayesinde ekonomisi gelişmiştir (Katıtaş, 2018).

Norveç eğitimi okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim ve mesleki eğitim kademelerinden oluşmaktadır. Ortaöğretim birinci ve ikinci kademededen oluşmaktadır (Özerbaş ve Safi, 2022, s.69). Sosyal bilgiler dersi 4. 7. ve 10. sınıfta okutulmaktadır. Bu dersle etkin bir vatandaş yetiştirmek hedeflenmektedir.

İskandinav Yarımadasında yer alıp Norveç ve Finlandiya'nın komşusudur. Avrupa'nın dördüncü büyük ülkesidir. Resmî dili bulunmamaktadır. Ekonomisi sanayiye bağlıdır. Eğitimi kaliteli olup 7-16 yaş arasındakilere zorunludur. İlköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimden oluşmaktadır (Doğan, 2020b).

Danimarka, Kuzey Avrupa'da yer alan bir ülkedir. Ülkenin resmî adı "Danimarka Krallığı"dır. Almanya'nın kuzeyinde bulunan Jutland Yarımadası, Sjaelland, Fyn ve Bornholm gibi büyük adalardan oluşan ve 43.094 km²'lik yüzölçümüne sahip Danimarka, Baltık Denizi ve Kuzey Denizi kıyılarında yer almaktadır. Danimarka sosyal bilgiler dersi ile öğrencilerin aktif bir vatandaş olmalarını, hak ve sorumluluklarını bilmelerini, genel ve kişisel yeteneklerini artırmalarını hedeflemektedir (Koç, 2017).

Danimarka'nın eğitim sistemi politikası ülkenin Anayasası ve çeşitli yasalardan oluşan mevzuatla ortaya konmaktadır. Danimarka tarihi ve kültürü, demokratik hak ve sorumluluklar konularında bilinçlendirerek onları ileri eğitim-öğretim süreçlerine hazırlayacak bilgi ve becerileri kazandırmaktır.

Suudi Arabistan'ın yaklaşık 3 milyon kilometre kareye sahip toprakları bulunmaktadır. Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Ürdün, Irak ve Kuveyt ile sınır komşuluğu bulunmaktadır. Şeriatla yönetilen bir İslam ülkesidir. Yasama ve yürütme kraldadır. Siyasi partiler ve yasama organı bulunmamaktadır. Suudi Arabistan'da eğitim ilköğretim (6), ortaöğretim (3) ve lise (3) olmak üzere 12 yıl sürmektedir. Zorunlu eğitim 6 yıl olup eğitim tüm kademelerde ücretsizdir. Sosyal bilgiler dersinin içeriğinin büyük çoğunluğu dindir (Gündoğdu, 2013, s.136-138).

Türkiye, Bulgaristan, Makedonya, Arnavutluk ile sınır komşuluğu bulunmaktadır. İklimi kurak ve ılımandır. Nüfusu yaklaşık 10 milyondur. Mermer, petrol, tuz, çinko, demir gibi doğal kaynakları bulunmaktadır. Yunanistan'da eğitim okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimden oluşmaktadır. İlköğretim 6 yıl, ortaöğretim ortaokul (3 yıl) ve lise (3) olmak üzere 12 yıl eğitim vermektedir. İlköğretim ile ortaokul zorunluysen lise zorunlu değildir (Charoula, 2011, s. 59-62).

Bu araştırmanın amacı, Türkiye 4, 5, 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programları ile dünya üzerindeki farklı ülkelerin sosyal bilgiler programı içerisindeki becerilerin karşılıklı incelenerek benzer ve farklı yönlerinin belirlenmesidir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli nitel araştırmadır. Nitel araştırma, insanın kendi potansiyelini anlamak, sırlarını çözmek ve çabasıyla inşa ettiği sosyal yapı ve sistemlerin derinliklerini keşfetmek için geliştirdiği bilgi üretme biçimlerindedir (Özdemir, 2010). Nitel yöntemle desenlenmiş araştırmalarda incelenen olay veya olgu hakkında derin bir algıya ulaşma gayreti söz konusudur. Araştırmalarda genellikle gözlem, görüşme, doküman ve söylev analizi gibi nitel veri toplama teknikleri kullanılır. (Baltacı, 2019).

Veri Kaynağı

Araştırmanın veri kaynağını Türkiye ve diğer ülkelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programları oluşturmaktadır. Öğretim programlarına her ülkenin eğitim bakanlıklarına ait resmi ve güncel internet

sitelerinden ulaşılmıştır. Araştırmanın birincil veri kaynağını bu öğretim programları oluşturmuş; konu ile ilgili makale, tez, rapor, bildiri, kitap gibi yazılı materyallerden ise ikincil veri kaynağı olarak yararlanılmıştır.

Veri Toplama Süreci ve Analizi

Araştırmanın verilerin analizinde doküman analizi yapılmıştır. Araştırmada incelenen olgu veya olaylarla ilintili bilgiler içeren yazılı belgelerin ayrıntılı olarak taranması ve bu bilgilerden yeni bir bütünlük oluşturulması, doküman/metin analizi olarak adlandırılır (Creswell, 2002). Doküman analizi, basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir yöntemdir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Bulgular

Beceri, öğrencilerde öğrenme süreci boyunca kazandırılması veya geliştirilmesi hedeflenen, bilgi ve performans gerektiren yeteneklerdir (Gömleksiz ve Kan, 2009).

Tablo 1. 2004-2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda verilen beceriler

Diğer derslerle ortak beceriler	Sosyal bilgiler alanına özgü beceriler
Eleştirel düşünme	Gözlem
Yaratıcı düşünme	Mekânı algılama
İletişim	Zaman ve kronolojiyi algılama
Araştırma	Değişim ve sürekliliği algılama
Karar verme	Sosyal katılım
Bilgi teknolojilerini kullanma	Empati
Girişimçilik	
Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma	

Tablo 1'de görüldüğü üzere 9 beceri diğer derslerle beraber kazandırılması gereken becerilerdir. Bu becerilerin ortak bir şekilde verilmesinin nedeni genel bir ilişki olmasıdır. Gözlem, mekânı algılama, zaman ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama, sosyal katılım, empati kurma becerileri ise sosyal bilgiler öğretimine has olduğu için doğrudan bu dersle verilmesi gereken becerilerdir. Mekânı algılama ve kronolojiyi algılama becerilerini Türkçe ya da fen bilimleri dersinde öğretemeyiz.

Tablo 2. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda kazandırılması planlanan beceriler

1. Araştırma	10. Harita okuryazarlığı	19. Mekânı algılama
2. Çevre okuryazarlığı	11. Hukuk okuryazarlığı	21. Politik okuryazarlık
3. Değişim ve sürekliliği algılama	12. İletişim	20. Öz denetim
4. Dijital okuryazarlığı	13. İş birliği	22. Problem çözme
5. Eleştirel düşünme	14. Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme	23. Sosyal katılım
6. Empati	15. Kanıt kullanma	24. Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama
7. Finansal okuryazarlık	16. Karar verme	25. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
8. Girişimçilik	17. Konum analizi	26. Yenilikçi düşünme
9. Gözlem	18. Medya okuryazarlığı	27. Zaman ve kronolojiyi algılama

Tablo 2’de 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda yer alan beceriler yer almaktadır. 2005 sosyal bilgiler programında 15 beceri yer alırken 2018 programında bu sayı 27’ye çıkmıştır. Ayrıca 2005 programında diğer derslerle beraber verilmesi gereken beceriler kaldırılıp tüm becerilere sosyal bilgiler dersinde yer verilmiştir. 2018 sosyal bilgiler programında okuryazarlık konusunda becerilerin arttığını görebiliriz. Bu okuryazarlar şunlardır: harita, medya, finansal, dijital, hukuk, politik ve çevre. Sosyal bilgiler programına eklenen son beceri hukuk okuryazarlığıdır.

Çek Cumhuriyeti

Çek Cumhuriyeti sosyal bilgiler dersiyle şu becerileri hedeflemektedir:

- Eleştirel düşünme
- Problem çözme
- İş birliği yapabilme
- Çevresine ve doğaya duyarlı olma
- Diğer insanların kültürlerine ve manevi değerlerine saygı duyma

Yukarda yer alan becerilerle çevre okuryazarlığı, empati kurabilme, eleştirel düşünme, problem çözme gibi beceriler kazandırmak hedeflenmektedir (Çolak, 2021).

Finlandiya

Finlandiya sosyal bilgiler dersi ile şu becerileri kazandırmayı hedeflemektedir:

- Öğrencilerin aktif ve sorumluluk sahibi olmaları
- Yakın uzak çevresiyle olumlu/etkin ilişkiler kurmaları
- Sosyal konularla ilgili kendi düşüncelerini savunma
- Medyadaki bilgileri, istatistikleri ve grafik sunumlarını eleştirel gözle yorumlama
- Sosyal ve ekonomik konularda alınan kararların veya çözümlerin alternatiflerini ve bunların sonuçlarını karşılaştırma
- Sosyal ve ekonomik etkinliklerle ilgili etik sorunları anlama ve çözme
- Bilgi, fikir, malzeme üretme
- Barışsever/vatansever
- Cesaretli ve girişimci olmaları (Kop, 2021).

Yukarda yer alan becerileri inceldiğimizde Finlandiya Sosyal Bilgiler programı ile aktif bir vatandaş olmalarını, bilgi üretmelerini, medya okuryazarlığı, harita okuryazarlığı, girişimci olmalarını hedeflemektedir.

Güney Afrika Cumhuriyeti

Güney Afrika Cumhuriyeti sosyal bilgiler dersi ile şu becerileri kazandırmayı hedeflemektedir:

- Problem çözme

- Eleştirel ve yaratıcı düşünme
- Bir grupta etkili bir şekilde çalışma
- Bilgiyi toplama, analiz etme
- Bilim ve teknolojiyi etkili bir şekilde kullanma
- Yerel, ulusal ve küresel toplum yaşamının sorumlu bir vatandaşı olma
- Girişimcilik fırsatlarını kullanma
- Sosyal olaylar karşısında kültürel ve estetiksel duyarlılık gösterme
- Eğitim ve kariyer fırsatlarını keşfetme
- Daha etkili öğrenme için farklı stratejileri keşfetme ve bunlar üzerine düşünme

Güney Afrika’da sosyal bilgiler dersinde kazandırılmak istenen becerileri incelendiğinde, eleştirel düşünme, girişimcilik, araştırma yapma, aktif vatandaş olmalarını, sosyal katılım becerileri öne çıkmaktadır.

İngiltere

İngiltere sosyal bilgiler dersi ile şu becerileri kazandırmayı hedeflemektedir:

- Grafik okuma ve görsel okuryazarlık
- Coğrafya ile ilgili araştırmalar yapma
- Sorunların üstesinden gelme
- Mesleki beceri bilgisi (Kendi yeteneklerine uygun mesleği belirleme)
- Parayı kullanma, isteklerini para toplayarak giderme (Finansal okuryazarlık)
- Kendi keşfetme (Güçlü ve eksik yanları üzerinde düşünme)
- Farklı fikirlere saygı
- Ölüm, boşanma, ayrılma ve aileye yeni üyelerin katılımı gibi durumların neden olduğu duygularla nasıl mücadele edeceğini bilme
- Değişim ve süreklilik (Yiğit, 2021a).

İngiltere’nin sosyal bilgiler dersi ile kazandırmayı hedeflediği beceriler; harita okuryazarlığı, empati, farklı kültürlerle saygı duyma, değişim ve sürekliliği algılama, finansal okuryazarlık gibi becerilerdir.

İrlanda Cumhuriyeti

İrlanda Cumhuriyeti sosyal bilgiler dersi ile şu becerileri kazandırmayı hedeflemektedir:

- Geçmişini inceleyerek günümüz dünyası hakkında fikir sahibi olmak
- Tarih çalışmaları yapabilmek için gerekli becerileri kazanmak
- Yazı, grafik ve sözlü anlatım gibi pek çok sunum ve iletişim yolu kullanmak
- Bilgiyi not etmek, kategorize etmek, özetlemek

- Değerlendirme becerileri (Bilgiyi sentezleme, analiz etme, yorumlama, değerlendirme, gerçeği yorumdan ayırma, basit hipotezleri ispatlama)
- Sentez yapmak, mantık dizisinde açıklamalar yapmak
- Gruplarla tek başına etkin olarak çalışma, takım çalışması yapma
- Bilgi ve iletişim teknolojilerini verimli bir şekilde kullanma
- Yazılı ve metinsel kaynakları (birincil ve ikincil), haritaları etkin bir şekilde kullanma

Yukarıda yer alan İrlanda Cumhuriyeti'nin sosyal bilgiler dersi ile kazandırmayı hedefledikleri beceriler incelendiğinde, harita okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, sosyal katılım, araştırma yapma, kronolojik zamanı algılama gibi becerilerin yer aldığı görülmektedir.

Almanya

Almanya'da sosyal bilgiler dersi şu becerileri kazandırmayı hedeflemektedir:

- Empati kurabilme
- Konuşma ve tartışma tekniği
- Ortak yaşam için uzlaşma yeteneği
- Ortaklı ve grup çalışmalarında güvenilirlik
- Sorumluluk alma
- Eleştiri yeteneği
- Karar verme
- Zenginlik ve gelişmiş bakış açısı
- Bakış açısını değiştirme yetisi
- Atıf ve kaynakça tekniği
- Muhakeme mantığı
- Kaynakları ekonomik ve etkili kullanma
- Teknik dil ve dilsel duyarlık (E. Kaya, 2021).

Almanya sosyal bilgiler dersini beceri konusunda incelendiğinde ; eleştirel düşünme, araştırma yapma, finansal okuryazarlık, sorumluluk alma, empati kurma, geniş bir bakış açısında bulunma gibi beceriler yer almaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri (ABD)

ABD sosyal bilgiler dersiyle şu becerileri kazandırmayı hedeflemiştir:

- Başkalarıyla çalışarak politikaları ve kararları etkileme
- Çıkarları ifade etme ve onları önemli karar vericiler ve politika yapıcılar için kılınır kılma
- Koalisyonlar kurma, müzakere etme, uzlaşma

- Coğrafi sorular sorma
- Coğrafi bilgi edinme
- Coğrafi bilgiyi düzenleme
- Coğrafi bilgiyi analiz etme
- Coğrafi soruları cevaplama
- Ekonomik problemleri, alternatifleri, fayda ve maliyeti tanımlama
- Ekonomideki iş teşviklerinin analizi etme
- Ekonomik koşulların ve kamu politikalarında değişiklikleri sonuçlarının incelemesi

Yukarıda görüldüğü üzere ABD'nin sosyal bilgiler dersi beceri eğitim genel olarak coğrafi öğretim, ekonomi ve siyasi beceri üzerinde durmaktadır. “Çıkaranlarını ifade etme” becerisinde ABD'nin eğitim felsefesinde pragmatizmin etkisi olduğu söylenebilir.

Yeni Zelanda

Yeni Zelanda'nın sosyal bilgiler öğretim programında yer alan önemli beceriler, sosyal bilgiler süreçleri aracılığıyla uygulanır ve geliştirilir. Bu becerilerden bazıları;

- İletişim becerileri (Açık, mantıklı ve ikna edici bir şekilde bir durum üzerinde çalışabilmek)
- Sayısal beceriler (Grafikler, tablolar ve çizelgelerdeki bilgiyi ya da oranı analiz etmek, bu araçlarla ilgili bir soruyu yanıtlamak)
- Bilgilendirme becerileri (Çeşitli kaynaklardan elde edilen bilgi toplamak ve işlemek)
- Problem-çözme becerileri (Fikirleri, sorgulamak, araştırmak, keşfetmek, üretmek ve geliştirmek)
- Kendini yönetme ve rekabet etme becerileri (Zamanı etkili bir biçimde kullanmak)
- Sosyal ve işbirlikli beceriler (Başkalarıyla iyi ilişkiler gerçekleştirmek ve ortak hedefleri başarmak için iş birliği içerisinde çalışma)
- Fiziksel beceriler (Güvenli ve etkili bir şekilde materyalleri kullanmayı öğrenmek)

İş ve çalışma becerileri (Hem bağımsız hem de grupta birlikte etkili bir şekilde çalışmak) (Yazıcı, 2009).

Kanada

Kanada sosyal bilgiler dersiyle şu becerileri kazandırmayı hedeflemiştir:

- Öğrencilerde sorunları, olayları ve gelişmeleri araştırmak için disipline özgü düşünme kavramlarını kullanabilme becerisini geliştirmek

- Öğrencilerde bilgi ve kanıtları değerlendirmek, karar vermek için uygun ölçütleri belirleyebilme ve uygulama becerisini geliştirmek
- Öğrencilerde disipline özgü sorgulama için gerekli olan ve hayatın diğer alanlarına aktarılabilen beceri ve kişisel özellikler geliştirmek
- Öğrencilerin iş birliğine dayalı çalışma becerilerini geliştirmek
- Öğrencilerin bilgi toplamalarına, analiz etmelerine, sorunları çözmelerine ve iletişim kurmalarına yardımcı olmak için uygun teknolojiyi bir araç olarak kullanmalarını sağlamak (Taşkın ve Bozkurt, 2022).

Yukardaki Kanada Ontario eyaletinde sosyal bilgiler dersinde öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler incelediğinde genel olarak öğrencilerden araştırma yapmalarını, sorgulama yapmalarını, işbirlik içerisinde çalışma yapmalarını istemektedir.

Japonya

Japonya sosyal bilgiler dersinde şu becerileri kazandırmayı hedeflemiştir:

- Kültürel farklılığı anlama, kabul etme, takdir etme, hoş görme
- Küresel bir toplumun üyesi olarak birbirine bağlı olma ve yaklaşım problemlerini anlamaya çalışma
- Bilgi toplama, ayırt etme ve çeşitli kaynaklardan analiz etme
- Farklı kültürleri ve değerleri insanlara iletmeye yönelik yetenek geliştirme
- İş birliği içinde diğerleriyle çalışmaya gönüllü olma ve toplum içindeki görevlerde sorumluluk alma
- Yerel, resmi ve ulusal düzeyleri birbirine Bağlayan vatandaşlık kimliğini dünyayı anlamak için Kullanma
- Geçmiş ve geleceği yansıtırken şu ana bakmak için istekli olma
- Çeşitli kaynaklardan iletişim kurma, analiz etme, değerlendirme ve üretme yeteneği (Medya okuryazarlığı)
- Problemleri çözmek için eleştirel ve sistemli düşünme yeteneği (Eleştirel düşünme ve problem çözme)
- Farklı kültürlere, yeteneklere ve değerlere sahip olan insanlarla türlü yollar içerisinde iletişim kurma (Şahin, 2021).

Japonya sosyal bilgiler dersi ile kültürel farklılıklara saygı, kendi kültürüne sahip çıkma, bilginin nasıl toplanıp analiz edilmesi gerektiğini, zamanı algılama, eleştirel düşünme gibi becerilerin kazandırılmasını hedeflemektedir.

Mısır

Mısır sosyal bilgiler dersi ile şu becerileri kazandırmayı hedeflemiştir:

- Siyasi sorunları tanımlama, onlara çözümler üretme (Politik okuryazarlık)

- Arap örgütlerini ve bunların iktisadi kalkınmadaki rollerini tanımlama (Finansal okuryazarlık)
- Tarihi gelişmeler ışığında güncel olayları yorumlama
- Modern tarihte Mısır'da meydana gelen tarihi olayları takip etme
- İnsanın çevreye olan etkisi ve ondan faydalanması (Çevre okuryazarlığı)
- Karar verme sorumluluğuna katılma
- Öğrencide aydınlanmış küresel akıl oluşturma
- Konum, yüzey şekilleri, iklim, iktisadi kaynaklar ile ilgili dünya kıtalarının karakteristik özelliklerini tanımlama (Harita okuryazarlığı)
- Mısır, Arap ve İslam kimliği ile onur duyma (Osmanoğlu, 2021b).

Yukarıda yer alan beceriler incelendiğinde Mısır beceri öğretiminde millî bir hedef göstermektedir. Millî hedeflerin yanında çevre okuryazarlığı, harita okuryazarlığı, eleştirel düşünme, farklı kültürlere saygı gibi becerileri de kazandırmayı hedeflemektedir.

Pakistan

Pakistan sosyal bilgiler dersi ile şu becerileri kazandırmayı hedeflemiştir:

- Problem çözme
- Karar alma
- İletişim
- Bilgileri toplama, yorumlama ve analiz etme
- Sosyal adalet, eşitlik ve farklılıklara saygı
- Küre, harita ve konumu algılamaları (Harita okuryazarlığı genel olarak yer almaktadır) (Yiğit, 2021b).

Yukarıda yer alan becerileri incelendiğinde Pakistan sosyal bilgiler programı ile öğrencilerin problem çözmesini bilen, bilgileri araştırıp derlemesini, farklı kültürlere saygı duymasını, iletişim kurmasını bilen ve harita, küre okuryazarlığını bilen bireyler olmalarını amaçlamaktadır.

Norveç

Norveç sosyal bilgiler dersi ile şu becerileri kazandırmayı hedeflemiştir:

- Geçmişte yaşamış insanlar hakkında öyküler oluşturabilecek, şu andaki ve ileride gerçekleşecek farklılıklar ve benzerlikler üzerine konuşabilecek
- Kaynakları keşfedip onları geçmişte insan eliyle yapılmış şeylerin kopyalarını yapmak için kullanabilecek
- Çizimleri, haritaları veya modelleri kullanarak geldiği yerin, kendi yerel yönetiminin, kendi ülkesinin veya başka ülkelerin adını söyleyebilecek ve onların yerlerini gösterebilecek
- Kürelerden, haritalardan, dijital kaynaklardan bilgi toplayabilecek ve bu bilgileri yerler, insanlar ve diller hakkındaki konuşmalarında kullanabilecek

- Buldukları yeri pusuladaki yönlere göre gösterebilecek ve yönlendirebilecek, ayrıca zamansal farklılıkların nedenlerini açıklayabilecek
- Haritaları ve interneti kullanarak yakınlardaki yerlere kısa geziler planlayabilecek ve sunabilecek
- Yazılı ve dijital medya olayları arayabilecek, içeriği kategorilere ayırabilecek ve basılabilir materyalleri üretebilecek
- İnterneti kullanırken özel koruma için basit kurallara uyabilecek
- Erkeklerin ve kızların farklı beklentilerine örnek verebilecek, bu beklentilerin nasıl tecrübe edilebildiğini tartışabilecek ve ayrıntısıyla ele alabilecek
- Erkek ve kızların paralarını nasıl harcadıklarını tarif edebilecek ve tüketimi etkileyen meseleleri tartışabilecek
- Başkalarıyla ilişkiler için kuralları düzenleyebilecek, uygulayabilecek ve okul ortamında demokratik kararlar almaya katılabilecek
- Hoşgörü hakkında ve farklı kültürlerin bir araya gelmesinin yararları ve neden olabileceği çatışmalar üzerinde konuşabilecek
- Adalet ve doğruluk algılamalarını tartışabilecek ve bunları ayrıntısıyla ele alabilecek bireyler yetiştirmek (K. Çolak, 2021).

Yukarda yer alan becerilere baktığımızda Norveç dijital okuryazarlık, harita okuryazarlığı, finansal okuryazarlık, zamanı algılama, empati, eleştirel düşünme gibi becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır.

İsveç

İsveç sosyal bilgiler dersi ile şu becerileri kazandırmayı hedeflemiştir:

- Haritayı bilmeli, onu kullanabilmeli, küreye aşina olmalı
- Yeryüzünü şekillendiren bazı şeylere aşina olmalı, yeryüzünün görünümündeki değişime ve bu temelde yakın çevresindeki değişimi bilmeli
- Kendi gözlemleri ve ölçümleri ile yılın mevsimlerini ve iklim özelliklerini bilmeli (Aktin, 2021).

Yukarda yer alan İsveç sosyal bilgiler dersindeki beceriler genel olarak harita okuryazarlığı, gözlem ve araştırma hakkında yer almaktadır.

Danimarka

Danimarka sosyal bilgiler dersi ile şu becerileri kazandırmayı hedeflemiştir:

- Bireye kendi çevresinin ve toplumunun zaman içerisindeki dönüşümünü anlamasını sağlama
- Sosyal bilgiler dersiyle öğrencilere, toplumsal gelişime katkıda bulunmalarını sağlayacak uygun değerleri edinmelerinde ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirme

- Sosyal bilgiler dersi, toplumu ve toplumu oluşturan bireyleri esas almakta ve onların topluma etkin katılımını sağlama
- Öğrencilerin kronolojik bakış açısını geliştirmek, tarihsel bağlamda anlayışlarını ve bilgilerini arttırmak ve günlük yaşamlarında ve toplum yaşamında bu anlayışı kullanma
- Öğrencilerin karmaşık sosyal yapı içerisinde uyum göstermesi ve farklılıkları anlaması konusunda beceri
- Ekonomik yapı, ekonominin devamlılığı ve çıkar ilişkileri ve buna ek olarak, bireyin ekonomik döngüye nasıl katkıda bulunacağı
- Uzman okuma, probleme yönelik sorular formüle etme ve değerlendirmelerde bulunma, başkalarının fikirlerine saygı gösterme (Keskin ve Yüceer, 2013).

Bu beceriler ile Danimarka öğrencilerden zaman algısını bilmelerini, finansal okuryazarlık, kronolojik bilgi, toplumsal uyum, problem çözme gibi beceriler kazanmalarını beklemektedir.

Suudi Arabistan

Suudi Arabistan sosyal bilgiler dersi ile şu becerileri kazandırmayı hedeflemektedir:

- Sosyal araştırma, çalışmalara dair genel becerileri kazanır ve bunları geliştirme
- Bilimsel düşünme, mantıksal analiz, buluş ve yaratıcılık prensibini geliştirme
- İnsan ile çevre arasındaki dengeli etkileşimin önemini bilir ve çevreye karşı rolünün farkında Olma
- Bilimsel teknolojinin ve modern iletişimin önemi ile insan üzerindeki etkisinin ve bunların nasıl bilinçli şekilde kullanılacağına bilincinde olma
- Toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik problemleri ile mücadele ederken takındığı olumlu davranışlarla iftihar etme (Çetin, 2018).

Yukarıda yer alan becerilere bakıldığında Suudi Arabistan genel olarak şu becerileri kazandırmayı hedeflemektedir: araştırma yapabilme, bilimsel analiz yapabilme, teknoloji okuryazarlığı, toplumsal farklılıklara saygı duyma.

Yunanistan

Yunanistan sosyal bilgiler dersi ile şu becerileri kazandırmayı hedeflemektedir:

- Farklı kültürleri ve dünya kültürüne sağladığı katkıyı inceledikten sonra farklılığa saygı gösterme
- Zamanın ne demek olduğunu ve nasıl ilerlediğini anlama ve olayları döneme ayırma
- Tarihî olayları inceleyerek sebeplerini ve sonuçlarını fark etme
- Bir olayı analiz etme ve olayların nasıl birbirine bağlı olduğunu anlama
- Tarihî ispatları, olayları, sebepleri ve düşünceleri fark etme
- Toplumu anlamak ve kendini tanımak için geçmişi okuma
- Çevremizin doğru idaresinin ne kadar önemli olduğu

- Doğal, sosyal ve kültürel çevreye kolay uyum sağlamak için nasıl davranılması gerektiği
- Yeryüzünü inceleme, harita çizimi, istatistiki veri okuma, bilgi ve kaynak arama ve inceleme
- Sözlü istatistik ve sembolik bilginin nasıl kullanılacağı (Metin, resim, fotoğraf, tablo, diyagram okuma) (Fılıppidou, 2021).

Yukarda yer alan becerilere baktığımızda Yunanistan sosyal bilgiler dersi ile farklı kültürlerle saygı duyma, araştırma yapma, harita okuryazarlığı yapma, kronolojik bilgiyi kullanma, çevre okuryazarlığı yapma gibi becerileri kazandırmayı hedeflemektedir.

Jameika

Jameika’da sosyal bilgiler dersi ile kazandırılması hedeflenen beceriler şunlardır:

- Harita okuryazarlığı (Bir Karayipler haritası üzerinde Jameika’nın en yakın komşunun adının ve konumunu saptama)
- Problem çözme
- İş birliği (Beraber yürüme ve çalışma) (Osmanoğlu, 2021a).

Sonuç ve Tartışma

Sosyal bilgiler disiplini hakkında yapılan bazı tanımlarda amaçtan çok muhteva ön plana çıkmıştır. Bu duruma Batı Avustralya’yı örnek verilebilir. Bahsedilen ülkede sosyal bilgiler şu şekilde tanımlanmıştır: Toplumsal bir varlık olan insanların, zaman ve yer boyutunda birbirleriyle ve çevreleriyle etkileşimini konu edinen bir çalışma sahasıdır. 2005 sosyal bilgiler programına kadar beceri öğretimi öğrenme alanında örtük bir şekilde verilmekteydi. 2005 programıyla beraber beceri öğretimi aynen değer eğitimi, kazanımlarla beraber yer aldı. Türkiye’de öğrencilere günlük hayatta ihtiyaç duydukları becerilerin kazandırılması hedeflenmektedir. 2005 programında beceriler, diğer derslerle ortak beceriler ve sadece sosyal bilgiler dersinde verilecek beceriler olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, araştırma, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma gibi beceriler diğer derslerle ortak beceriler iken gözlem, mekânı algılama, zaman ve kronolojiyi değişim ve sürekliliği algılama, sosyal katılım, empati sadece sosyal bilgiler dersinde verilmesi gereken becerilerdir. 2018 programında ise becerilerin sayısı 27’dir. Sosyal bilgiler dersi tüm dünyada okutulan derslerden biridir. Bazı ülkeler doğrudan sosyal bilgiler adında bu dersi okuturken bazıları ise tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi ayrı disiplinler şeklinde okutulmaktadır. Genel olarak bu derslerle şunlar hedeflenmektedir: aktif bir vatandaş olma, eleştirel düşünme, farklı kültürlerle saygı, geçmiş gelecek ve günümüzü algılama, gözlem yapabilme gibi değer ve becerilerin öğrencilere kazandırılması. Ülkemiz sosyal bilgiler programı ile diğer ülkelerin programını karşılaştırdığımızda beceri eğitimi bazı yönlerde benzerlik gösterirken bazı yönlerde farklılıklar göstermektedir. Genel olarak harita okuryazarlığı, finansal okuryazarlık, medya okuryazarlığı, çevre okuryazarlığı, araştırma yapma gibi beceriler tüm ülke programında yer almaktadır. Ülkelerin sosyal bilgiler programını incelendiğinde İngiltere programında “Mesleki Beceri Bilgisi (Kendi Yeteneklerine Uygun Mesleği Belirleme)” becerisini Türkiye’de bir eksiklik olarak görülebilir. Türkiye’de mesleki bilgi becerisi olması dâhilinde öğrenciler kendi sevdiği mesleği seçip o meslekte uzmanlaşmaya gidecektir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre Çek Cumhuriyeti sosyal bilgiler programı ile çevre okuryazarlığı, empati, eleştirel düşünme, problem çözme gibi beceriler kazandırmayı amaçlamaktadır. Finlandiya'nın sosyal bilgiler programı öğrencilerin aktif vatandaş olmalarını, bilgi üretmelerini, medya okuryazarı, harita okuryazarı ve girişimci olmalarını vb. hedeflemektedir. Güney Afrika'da sosyal bilgiler dersinde kazandırılacak beceriler; eleştirel düşünme, girişimcilik, araştırma, aktif vatandaşlık, sosyal katılımdır.

İngiltere'de sosyal bilgiler dersi ile kazandırılması hedeflenen beceriler; harita okuryazarlığı, empati, farklı kültürlere saygı, değişim ve sürekliliği algılama, finansal okuryazarlıktır. İrlanda Cumhuriyeti'nin sosyal bilgiler dersi ile kazandırmayı hedeflediği beceriler, harita okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, toplumsal katılım, araştırma, kronolojik zaman algısı becerileridir. Almanya'daki sosyal bilgiler dersi beceriler açısından incelendiğinde eleştirel düşünme, araştırma, finansal okuryazarlık, sorumluluk alma, empati kurma, geniş bir bakış açısına sahip olma gibi beceriler bulunmaktadır. Kanada'nın Ontario eyaletinde sosyal bilgiler dersinde öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler incelendiğinde genel olarak öğrencilerden araştırma yapmaları, sorgulama yapmaları ve iş birliği içinde çalışmalarının beklendiği görülmektedir. Japonya'da sosyal bilgiler dersinde kültürel farklılıklara saygı, kendi kültürünü koruma, bilgi toplama ve analiz etme, zamanı algılama, eleştirel düşünme gibi becerilerin kazandırılması hedeflenmektedir.

Mısır, beceri öğretiminde ulusal bir hedef göstermektedir. Ulusal hedeflerin yanı sıra çevre okuryazarlığı, harita okuryazarlığı, eleştirel düşünme ve farklı kültürlere saygı gibi becerileri de öğretmeyi amaçlamaktadır. Pakistan, sosyal bilgiler programı ile öğrencilerin problem çözmeyi bilen, bilgiyi araştıran ve derleyen, farklı kültürlere saygı duyan, iletişim kurabilen, harita ve küre okuryazarlığını bilen bireyler olmasını hedeflemektedir. Norveç; dijital okuryazarlık, harita okuryazarlığı, finansal okuryazarlık, zaman algısı, empati, eleştirel düşünme gibi becerileri öğretmeyi amaçlamaktadır. Danimarka öğrencilere zaman algısı, finansal okuryazarlık, kronolojik bilgi, sosyal uyum, problem çözme gibi becerileri kazandırmayı hedeflemektedir. Suudi Arabistan genel olarak şu becerileri kazandırmayı hedeflemektedir: araştırma, bilimsel analiz, teknolojik okuryazarlık, sosyal farklılıklara saygı, farklı kültürlere saygı, araştırma, harita okuryazarlığı, kronolojik bilgi kullanımı, çevre okuryazarlığı. Yunanistan, eğitim programı ile farklı kültürlere saygı, araştırma yapma, harita okuryazarlığı, kronolojik bilgi kullanımı, çevre okuryazarlığı gibi beceriler kazandırmayı hedeflemektedir.

Öneriler

- Türkiye'nin sosyal bilgiler dersine mesleki beceri bilgisi gibi içeriklerin dâhil edilmesi.
- Türkiye ile herhangi bir ülkenin ders kitabında yer alan beceri eğitimin nasıl yer aldığını ve bu becerilerin nasıl öğretildiği hakkında bir çalışma yapılabilir.
- Bu ülkelerin beceri eğitimi gözden geçirip Türkiye'de sosyal bilgiler ders kitabında yer alan beceriler yenilenebilir.

Bu başlıklar ve öneriler ışığında, sosyal bilgiler dersinin küresel açıdan ne kadar önemli olduğu ve her ülkenin bu dersi kendi kültürel ihtiyaçlarına göre nasıl şekillendirdiği üzerinde durulabilir.

Kaynakça

- Avcı, S. (2009). Güney Afrika Cumhuriyeti eğitim sistemi. İçinde (Ed.). Ada, S. ve Baysal, N. *Eğitim yapıları ve yönetimleri açısından çeşitli ülkelere bakış*. Ankara: Pegem.
- Aktin, K. (2021). İsveç. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 5(2), 368-388.
- Chairoula, P. (2011). *Eğitim denetimi: Türkiye-Yunanistan-Bulgaristan örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Creswell, J. W. (2002). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative*. Prentice Hall Upper Saddle River, NJ.
- Çetin, M. A. (2018). Suudi Arabistan Krallığı ve Türkiye Cumhuriyeti sosyal bilgiler öğretim programlarının karşılıklı incelenmesi. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi [Anatolian Journal of Educational Leadership and Instruction]*, 6(1), 26-52.
- Çevik, H. (2008). *Mısır'ın turizm coğrafyası* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Çolak, B. G. (2021). Çek Cumhuriyeti. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.
- Çolak, K. (2021). Norveç. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.
- Demirkan, S. (2018). Finlandiya eğitim sisteminden Türkiye'ye mesajlar. *Alnteri Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD)*, 2(49), 171-195.
- Doğan, S. (2020a). Federal Almanya eğitim sistemi. *Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi*, 4(1), 22-35.
- Doğan, S. (2020b). İsveç eğitim sistemi. *Eğitim Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 1(1).
- Ekinci, A. (2010). Japon eğitim sisteminden Türk eğitim sistemine iyi örnekler. *Millî Eğitim Dergisi*, 40(188), 32-49.
- Emen, M., ve Aslan, D. (2020). Early Childhood Education in Czech Republic. *Early Childhood Education in Different Countries*. Ankara: Pegem.
- Erman, Y. ve Boobekova, K. (2016). Almanya, Kırgızistan ve Türkiye eğitim sistemlerinin karşılaştırılması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 170-185.
- Filippidou, G. (2021). Yunanistan. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.
- Güçlü, N. ve Bayrakçı M. (2004). Amerika Birleşik Devletleri eğitim sistemi ve hiçbir çocuğun eğitimsiz kalmaması reformu. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 5(2), 51-64.
- Gülçay, Ç. (2018). "Uсталğın sırrı: Yetenek mi kasıtlı alıştırmaya mı?". *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(34), s. 417-450.
- Gündoğdu, Y. B. (2013). Suudi Arabistan eğitim sistemi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 35(0), 135-158.
- Gömlüksiz, M. N. ve Kan, A. Ü. (2009). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve girişimcilik becerilerini kazandırmadaki etkililiğinin belirlenmesi (Diyarbakır ili örneği). *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 8(0), 39-49.
- Kab, İ. (2012). *Türkiye'deki sosyal bilgiler ders kitaplarının Almanya'daki tarih, coğrafya ve vatandaşlık eğitimi ders kitaplarıyla karşılaştırılması*, (Yükseklisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kan, Ç. (2010). A.B.D ve Türkiye'de sosyal bilgilerin tarihsel gelişimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 663-672.
- Katıtaş, S. (2018). Norveç eğitim sistemi üzerine bir inceleme: Türk eğitim sistemi için bazı çıkarımlar. *Route Educational and Social Science Journal*, 5(6), 40-52.
- Kaya, E. (2021). Almanya. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.

- Kaya, B. (2021). İrlanda Cumhuriyeti. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.
- Keskin, C. S. ve Yüceer, D. (2013). Danimarka’da vatandaşlık eğitimi. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 97-120.
- Koç, B. Y. (2017). Danimarka eğitim sistemi: Amaç, yapı ve süreç açısından Türkiye ile karşılaştırılması. *Route Education and Social Science Journal*, 4(12), 295-308.
- Kop, Y. (2021). Finlandiya. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.
- Küçükali, R. ve Çoşkun, H. C. (2020). Pakistan eğitim sistemi ve okullara yönetici atama kriterlerinin incelenmesi. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(3), 86-98.
- Paksoy, M. (2020). *Kanada ülkesi Ontario Eyaleti eğitim denetimi sistemi ile Türkiye eğitim denetimi sistemlerinin karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Sarıkaya, M. ve Eş, H. (2010). Türkiye ve İrlanda fen öğretimi programlarının karşılaştırılması. *İlköğretim Online*, 9(3), 1092-1105.
- Şafak-Şendimir, F. (2023). İngiltere eğitim sistemi ve erken çocukluk eğitimi. İçinde (Ed.). Avcı, F. ve Ateş Ö. *Dünyada eğitim sistemleri ve erken çocukluk eğitimi uygulamaları*. Konya: Eğitim Yayınevi
- Şahin, T. C. (2021). Japonya. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.
- Taşkın, M. A. ve Bozkurt, F. (2022). Kanada (Ontario) ve Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi. *Journal of Qualitative Research in Education*, 34, 65-88.
- Tuncel, G., ve Güngör-Akıncı, B. A. (2016). Kanada. C. Öztürk (Ed.). *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları içinde* (s. 301-326). Ankara: Pegem Akademi.
- Türkoğlu, A. (2012). Karşılaştırmalı Eğitim Nedir?. S. Aynal (Ed.). *Karşılaştırmalı Eğitim Yansımaları içinde* (s. 2-22). Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, M.(2010).). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Özden, Ö. D. (2021). Güney Afrika Cumhuriyeti. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.
- Özerbaş, M. A. ve Safi, B. N. (2022). İngiltere, Japonya, Norveç, Finlandiya, Singapur, Rusya ve Türk eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 63-80.
- Osmanoğlu, E. A. (2021a). Jamaika. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.
- Osmanoğlu, E. A. (2021b). Mısır. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.
- Osmanoğlu, E. A. (2014). Modern Mısır eğitim sisteminin temelleri. *Internasional Journal of History*, 6(1), 123-137.
- Yazıcı, K. (2009). Yeni Zelanda sosyal bilgiler öğretim programı ve bu programın Türkiye’deki sosyal bilgiler öğretim programı ile karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(0), 422-435.
- Yiğit, Ö. (2021a). İngiltere. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.
- Yiğit, Ö. (2021b). Pakistan. İçinde (Ed.). Öztürk, C. *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları*. Ankara: Pegem.

BİYOĞRAFİK NOTLAR

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazar 1: %100

Çatışma Beyanı

Araştırma tek yazarlı gerçekleştirildiği için çatışma beyanı bulunmamaktadır.